Svenska Jägareförbundet

Regeringskansliet
Herkulesgatan 17
103 33 Stockholm

2024-09-2727

Remiss LI2024/01211

Svenska Jägareförbundets svar på Remiss rörande promemorian Användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin.

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat förbundet har följande synpunkter på remitterat förslag.

Sammanfattning

Förbundet anser:

- Promemorian innehåller såväl sakfel som kontradiktioner vilka skapar frågor om faktaunderlagen, kompetens och rådande rättsläge.
- Förbundet är starkt kritiskt till den del av förslaget vilket rör användning av drönare.
- Regeringen bör dra tillbaka förslaget rörande drönare och följa analysen rörande behov av ytterligare hjälpmedel vid vildsvinsjakt vilken presenterades av Naturvårdsverket 20/6 som en följd av regeringsuppdrag till myndigheten.
- Förbundet är positivt till andemeningen i den del av förslaget vilket rör utökning av avståndet för skyddsjakt även om vi föreslår justeringar i remitterad förordningstext för att bättre harmoniera med befintliga skrivningar.

Övergripande synpunkter

Promemorians svaga kvalitet och bristande konsekvensanalys ger bilden av ett forcerat förslag. Konsekvensanalysen omfattar exempelvis inte den uppenbara risken att andra arter tillförs liknande möjligheter vid skyddsjakt. Historiken talar här för att så blir fallet och att gränsen för vad som uppfattas som acceptabel jaktetik passeras. Det saknas inte exempel på när ny teknik (mörkerriktmedel) används på fler arter än vad det ursprungliga beslutet omfattade. Vid skyddsjakt efter dov- och kronvilt tillåts det nu regelmässigt. Ett bredare och mer djuplodande resonemang borde därför förts om potentiella risker om förslaget genomförs. Att regeringen går fram med detta förslag parallellt med att man gett expertmyndigheten Naturvårdsverket i uppdrag att analysera

Svenska Jägareförbundet
Öster Malma | SE-611 91 Nyköping
Växel 0771-830 300
www.jagareforbundet.se

behovet av ytterligare hjälpmedel förstärker bilden av en alltför forcerad hantering. Framför allt som uppdraget under pågående arbete exkluderade just drönare efter en uppdragsdialog 5:e april. Det hade ur förbundets perspektiv varit en självklar del att värdera i det uppdrag som gavs. Naturvårdsverket som fick i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning vars delaktiviteter redovisas i omgångar med slutredovisning 31/12-25 delredovisade redan 20/6 sin analys av eventuella behov ytterligare hjälpmedel kopplade till vildsvinsförvaltningen. Rapporten (1) är tydlig med att den sammantagna bilden är att behov av ytterligare hjälpmedel ej föreligger, men att justeringar och förtydliganden rörande befintligt regler för hjälpmedel. Då det i analysen visades att det kan föreligga behov av såväl förtydliganden rörande användning, som utbildning i handhavande. Framstår det anmärkningsvärt att tillföra ytterligare tekniska hjälpmedel som sannolikt kommer användas i kombination med de tidigare.

Detaljerade synpunkter

Promemorian anger att kostnaden för viltolyckor i trafiken med vildsvin inblandade uppgick till 5 miljarder kronor 2018 enligt Trafikverket. Detta är felaktigt då siffran avser samtliga viltolyckor varav vildsvinen endast utgör en begränsad delmängd.

Vidare framstår rättsläget avseende legaliteten att fälla kultingförande sugga vid skyddsjakt som mycket osäker och här ges i promemorian diametralt olika budskap. Under avsnitt 5 på sidan 12 anges: *Skyddsjakt efter vildsvin får bedrivas under hela jaktåret, dvs . 1juli-30 juni. Detta gäller också förande hondjur (suggor med smågrisar) som annars är fredade hela året.* Detta står i bjärt kontrast till analysen under avsnitt 6.4 på sidan 14 där följande anges: *Vid skyddsjakt måste emellertid 27 § jaktlagen alltjämt följas, d.v.s att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Ett exempel på onödigt lidande är om djurungar görs moderlösa genom att moderdjuret fälls från dem vid jakt.* Förbundet delar den senare analysen, men budskapet i promemorian är inkonsekvent.

Rörande förslaget om utökat avstånd till grödan som ska skyddas anser förbundet andemeningen vara riktig. Förbundet gör dock analysen att föreslagen lydelse är onödigt invecklat och detaljerad samt att den medför införandet av nya begrepp. I punkt 17 JF, bilaga 4 används sedan tidigare begreppet *//som uppträder vid//.* Genom att ändra formuleringen i nuvarande lydelse under punkten 2.2 från *//på mark....//* till *//som uppträder vid mark...//* uppnås syftet samt att skyddsjakten underlättas även för andra listade arter vilka omfattas av samma skrivning. Vid praktisk skyddsjakt i framförallt högre grödor är problemet att se viltet och kunna lossa säkra skott. Att då kunna nyttja området i direkt anslutning runt grödan underlättar.

Gällande förslaget kring drönare finns flera invändningar att anföra. Förbundet anser det oetiskt och oförenligt med svensk jakttradition att tillåta motordrivna redskap som drönare till ett sådant brett användningsområde. Särskilda tillstånd skulle kunna tänkas medges av Länsstyrelsen vid uppsökande av specifikt skadegörande individer samt vid exempelvis sjukdomsutbrott. Att öppna för användningen av motordrivna drönare på det sätt som nu föreslås är dock enligt förbundets mening oacceptabelt. Promemorian berör visserligen detta flyktigt under avsnitt 4 men förbundet anser att potentiella spridningseffekten av beslutet underskattas. Om drönare tillåts för skyddsjakt på vildsvinen, vad är då de sakliga skälen för att inte utöka tillståndet till annat vilt som av

vissa anses skadegörande? Exempel på detta saknas inte. Älgar i vinterkoncentrationsområden, dov- och kronvilt i gröda, kronvilt i granskog. Listan kan göras längre.

Ur ett historiskt perspektiv har de regellättnader som avsett förvaltning av vildsvin sipprat vidare och kommit att omfatta fler viltarter än vad som var ursprungssyftet. Två exempel på detta är rörlig belysning och senare även mörkerriktmedel vilka nu regelmässigt tillåts vid skyddsjakt efter hjortvilt nattetid. Vidare har jakt med hjälp av motordrivna redskap varit förbjudet under lång tid och förbudet är en stabil pelare i svensk jakttradition. Förbundet vill vara tydliga med att om förslaget realiseras så gläntar regeringen på en dörr som bör förbli stängd och som riskerar påverka samhällets syn på såväl viltet som acceptansen för jakt i samhället.

Avseende störning från drönare i samband med skyddsjakt anges i remitterat förslag att störning från ljud eller ljus ska minimeras. Det pågår dock snabb utveckling av system med drönare vilka syftar just till att störa bort viltet från jordbruksmark. Ett exempel på företag som utvecklar sådan teknik är Flox Robotics (2). Huruvida det är lagligt att skrämma vilt med drönare låter förbundet vara osagt. Vi konstaterar dock anomalin i att man dels använder drönare för att, just med ljud och ljus, skrämma vilt från grödorna i syfte att begränsa skada och i andra ändan vill tillåta drönare för att söka efter vildsvin föreskrivet att störningen från ljud och ljus skall minimeras. Förbundets slutsats är att det saknas en tydlig röd tråd för hur drönare ska tillåtas i förhållande till vilt. Detta oaktat om syftet är jakt eller störning. Här bör regeringen ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en vägledning för vilka regler som gäller vid sökande efter, och aktiv störning av vilt med hjälp av drönare. Denna vägledning bör således omfatta såväl skadeförebyggande åtgärder som inventering av vilt.

Ordningen för hur detta förslag tagits fram väcker vissa frågor. Den 22 februari 2024 gavs expertmyndigheten Naturvårdsverket ett paket med 5 uppdrag kopplade till vildsvin och vildsvinsförvaltning. Slutredovisning av sista delen ska ske 31/12 2025. Noterbart i detta är en delaktivitet i uppdraget avser: *Analysera de tekniska hjälpmedel som enligt 14 a § jaktförordningen (1987:905) är tillåtna vid jakt efter vildsvin och överväga om det finns behov av ytterligare hjälpmedel för att underlätta jakt efter vildsvin,*. Detta uppdrag vilket skulle redovisas senast 31/6 men som överlämnades redan 20/6 borde således inkludera en utvärdering av behovet av den regelförändring rörande drönare som regeringen nu föreslår. Att regeringen gör en annan bedömning än expertmyndigheten är uppenbart. Det är noterbart att regeringen väljer att ge myndigheten ett uppdrag att utvärdera en fråga, för att under pågående utredningstid föregripa resultaten och gå fram egna förslag. Naturvårdsverket har i sin samlade bedömning, vilken även omfattat intressentdialoger, kommit fram till att det saknas behov av ytterligare hjälpmedel i förvaltningen. Myndigheten slår fast att nu tillåtna mörkerriktmedel är effektiva samt att den tekniska utvecklingen av dem går snabbt vilket ökar effektiviteten ytterligare. Vid sidan av detta ökar utbudet i ett lägre prissegment av denna utrustning vilket starkt bidrar till att många fler jägare förser sig med denna typ av riktmedel. Detta sammantaget gör att behovet av ytterligare tekniska hjälpmedel bedöms saknas enligt myndighetens bedömning. En slutsats som förbundet delar.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Peter Eriksson
Ordförande

Anders Nilsson
Bitr. Riksjaktvårdskonsulent

Referenser

1, Tekniska hjälpmedel och fångstredskap för vildsvinsjakt delredovisning av regeringsuppdrag om effektivare vildsvinsförvaltning (naturvardsverket.se)
2, Home - Flox Robotics